

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Tellise looduskaitseala

2025

Andres Miller

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Tellise looduskaitseala
KKR kood	KLO1000160
Asukoht (maakonnad)	Jõgeva maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2005
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	1
sihtkaitsevööndite kogupindala	238,07 ha
piiranguvööndite arv	0
piiranguvööndite kogupindala	0
IUCN kategooria(d)	IV
Natura 2000 võrgustiku alad	Tellise loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	238,07
Maismaa pindala (ha)	233,6
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	0,12
Kaitsekorralduskava nimi	Tellise looduskaitseala kaitsekorralduskava 2017-2026; Pärandniitude tegevuskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2017-2026; 2021-2027
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2025
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	13.11.2025
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	(praeguse KKK lisas 3 on kaitse tulemuslikkuse aruanne 2003-2015)
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	Mustvee jõe luhad

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Tellise looduskaitseala kaitsekorralduskava 2017-2026; Pärandniitude tegevuskava
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Pole asjakohane (liigid ei ole kaitse-eesmärgiks)	RT, KKK	LKA kaitseväärtusena kaitse-eeskiri ühtegi liiki ei nimeta; loodusala kaitseväärtuseks on saarmas; KKK-s on põhjalikumalt käsitletud kahte liiki: saarmast ja paksu jõekarpi; kummagi liigi kohta täpsem info aga puudub
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	RT, KKK, EELIS	2002. a kirjeldatud tüüpi 9020* pole hiljem tuvastatud, teised kaitseväärtuseks olevad tüübid (9050 ja 9080*) on kirjeldatud suuremas osas viimati 2012. a ning tüüp 6450 on tuvastatud valdavalt 1997.a, kuid tüübi kirjeldus on puudulik
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	EELIS, KKK	vaid 2,1 ha (0,9% kaitseala ja 1,4% elupaigatüüpide pindalast) elupaigatüüpide kohta on EELIS-es inventuuri kuupäev (valdavalt 30.07.2021) olemas; esinduslikkus on määratud 113,3 ha (47,6% kaitsealast ja 76,1% elupaigatüüpidest)
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	KKK	uuringute vajadusena on nimetatud vaid erinevate liikide uuringuid, mitte elupaigatüüpide uuringuid; tegevusena on ette nähtud ka elupaigatüüpide kordusinventuurid
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Pool või enam (50%-<100%) tuvastatud andmelünki on täidetud.	EELIS, KKK, MaRu	paksu jõekarbi inventuur oli kavandatud aastaks 2018 ning elupaigatüüpide inventuurid aastateks 2025 ja 2026; paksu jõekarbi leiukohta on viimati vaadeldud 2023. a (enne seda 2014. a); niiduelupaiku on osaliselt (2,1 ha ulatuses, mis on 7,3% kavandatust) inventeeritud 2021. a; KKK-s kavandatud inventuurid ei kajastu (13.11.2025) inventuuride virtuaalkontoris

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	KKK	kõigi survetegurite leevendamiseks ei ole meetmeid määratud, ka siis, kui see oleks asjakohane (nt saarma ja tüübi 9010* puhul)
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud kõikide kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	kehtib praeguste kaitseväärtuste, mitte uute kohta
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgamine; metsamaade kuivendamine; elusorganismide kasutus; militaartegevused ja muud inimsekkumised; looduslikud protsessid	KKK; Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend ; KKK; KKK; KKK	lamminiidud (6450); soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*); koprajahil kasutatavad Coniber-tüüpi rauad ohustavad ka saarmast; prügistamine (selle vähendamiseks näeb KKK ette teetõkke hooldamise); kopratamid võivad ohustada Mustvee jõe saarmast ja paksu jõekarpi
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud osaliselt.	KKK	kaitseala läbib Mustvee jõgi, mis on koduks saarmale ja paksule jõekarbile; jõe kaldal toimuv jaht (nii kaitsealal kui ka) väljaspool kaitseala või kopratamid võivad ohustada ka neid kaitsealuseid liike
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	RT, KKK	kaitse-eeskirja järgi on kaitseala kaitseväärtuseks vaid lamminiidud (6450), rohunditerikkad kuusikud (9050), vanad laialehised salumetsad (9020*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*); kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele elurikkusega seotud loodusväärtustele (mis veel ei ole kaitseväärtusteks nimetatud)
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati kõigi elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on nii kvantifitseeritud kui ajaliselt piiritletud.	KKK	sh ka kaitseväärtuseks mitteolevatele loodusväärtustele on soovitud seisund määratletud
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	RT, KKK	selliseid kaitseväärtusi pole
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	RT, KKK	saarmas, paks jõekarp, vanad loodumetsad (9010*)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	luhtade hooldamine (27,5 ha + 1,4 ha) ja taastamine (1,4 ha), teetõkke hooldamine (prügistamise vähendamiseks), juurdepääsutee hooldamine (luhtadele pääsemiseks)
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	KKK	KKK-s on mainitud, et eelmisel kaitsekorraldusperioodil rajati kuivenduskraavidele voolutakistusi ja et praeguseks ei ole need tõkked enam märgatavad, kuid pole öeldud, kas looduslikuma veerežiimi taastamine on vajalik või mitte, kuigi K-E § 6 lg 2 nimetab vajaliku tegevusena loodusliku veerežiimi taastamist
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Jah	KKK	tehakse ettepanek kaaluda kaitseala laiendamist u 20 ha luhtade võrra
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Pooltel või enamal (50% - <100%) peamistest surveteguritest on vastav meede	KKK	kuivendamist pole tüüpi 9080* puhul survetegurina mainitudki; saarmast ohustavat raudade kasutamist on mainitud, kuid meetet ei ole (saarmas on LoA kaitseväärtuseks, kaitseala kaitseväärtuseks ei ole), kopratammid ohustavad nii saarmast kui ka paksu jõekarpi (LoD II lisa ja II kat. kaitsealune liik, kuid pole LoA ega kaitseala kaitseväärtuseks), kuid meetet ei ole; meetmed on luha lagedana hoidmiseks ning metsa prügistamise vähendamiseks
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Jah, välja saab tuua puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes.	RT, KKK	K-E näeb vajaliku tegevusena ette loodusliku veerežiimi taastamise, kuid KKK-s jääb selgusetuks, kas see on vajalik või mitte; KKK ei tee ettepanekut isegi mitte kaaluda saarma, kes on LoA kaitseväärtuseks, kaitseala kaitseväärtuseks nimetamiseks (1 paar saarmaid tuvastati kaitsealal 2025. a)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire võimaldab hinnata poolte või enama (50%-<100%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS, MaRu, KKK	luha taastamisi kokku 1,4 ha ei ole tehtud; luhta on hooldatud 2017. a 0 ha; 2018.-2020. a 24,45 ha; 2021.-2024. a 20,25 ha (eesmärk on 28,9 ha); ortofotol ei nähtu raieid metsas (SKV ja riigimaa); elupaikade inventuurid on kavandatud aastatesse 2025 ja 2026
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	teha ära KKK-s ettenähtud inventuurid	KKK	elupaikade inventuurid on kavandatud aastatesse 2025 ja 2026, inventuuride virtuaalkontoris need praegu (13.11.2025) ei kajastu
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on vähesel määral/üksikjuhtumitel kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	RT, EELIS, KKK	varasemaid andmeid on kasutatud KKK-de (kinnitatud 2005. ja 2016. a) ning kaitse-eeskirja (kinnitatud 2005. a) koostamiseks, kuid need pole enam päris ajakohased (nt lendorava leid 2019. a, hilisematel aastatel on pesitsusterritoorium kahjuks asustamata olnud)
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK	kaasati maa haldaja RMK, Eesti Maaülikool ja kohalik omavalitsus Torma vald; KKK eelnõu avalikustati valla kodulehel
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	EELIS, MaRu, KKK	luhad on valdavalt hoolduses; külastustaristu virtuaalkontori järgi oli 2023. a kaitseala välispiir tähistatud 4 tähisega
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	KKK	avalikkuse huvi KKK vastu puudus; kaitseala on riigimaal, selle külastatavus on väike
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud taastamistöö ei ole rakendatud	EELIS, KKK	luha taastamisi (plaanitud kokku 1,4 ha) ei ole tehtud
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	märgalade ja veekogudega seotud taastamistööd pole ette nähtud
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	EELIS, KKK	luhta on hooldatud 2017. a 0 ha; 2018.-2020. a 24,45 ha; 2021.-2024. a 20,25 ha (70%; eesmärk on 28,9 ha)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	liigikaitsetöid KKK ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Kõik või enamik (≥90%) planeeritud meetmetest on ellu viidud. Kõik meetme aspektid on täidetud ja rakendatud.	EELIS, KKK	ainus KKK-s ettenähtud selline tegevus on luhtadele jurdepääsutee (1,4 km) hooldamine vastavalt vajadusele; kuna enamus luhtadest on hoolduses, siis ilmselt on teed vastavalt vajadusele ka hooldatud või puudub selleks vajadus
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	pärandkoosluste taastamistööd	EELIS, KKK	ilmselt puudub hooldamise huvi kolme väikese luhaniidu (kokku 1,4 ha) vastu
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	EELIS, KKK	paksu jõekarbi inventuur oli kavandatud aastaks 2018, kuid see on seni tegemata (2023. a pärineb üks juhuvaatlus, mis kinnatab paksu jõekarbi olemasolu); ohustatud taimekoosluste riiklik seire pidi KKK järgi toimuma 2019. ja 2025. a, kuid toimus (Tableau järgi) 2022. a; sellel riiklikul seirel puudub praegu otsene seos kaitseala kaitse korraldamisega (seiratavad liigid ei ole kaitseala kaitseväärtusteks)
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, eksperditeadmine	kaitsekorra uuendamine (2020.-2021. a) on seni tegemata, kuid alustatud on üleriigilise kaitstavate alade kaitseväärtuste (kaitse-eesmärkide) ajakohastamisega ja selle raames saarma lisamisega Tellise LKA kaitseväärtuste hulka; KKK vahehindamine (2022. a) on tegemata; KKK uuendamine on KKK järgi ette nähtud 2026. a
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	MaRu, KKK	küllastustaristu virtuaalkontori järgi on ettenähtud 9 tähisest paigaldatud 4 tähist ja teetõkkest on ilmselt loobutud (see ei kajastu kaardirakendusel)
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärke toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	viited sellistele tegevustele puuduvad	KeA, RMK	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Pole asjakohane (liigid ei ole kaitse-eesmärgiks)	RT, EELIS, KKK	ükski liik ei ole kaitseala kaitseväärtuseks, kuid saarmas on loodusala kaitseväärtus ja 2025. a leiti kaitsealal elamas 1 paar saarmaid (Mustvee jõgi on nende sigimispaigaks)
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Kõigi või enamiku (≥90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või on jäänud samaks.	EELIS, eksperdi hinnang, KKK	kogu kaitseala on sihtkaitsevöönd ja valdavalt (85,5%) mets, mille seisund loodusliku arengu tulemusena on eeldatavasti paranenud; luhtadest (12,4% kaitsealast) on 70,1% hoolduses
väljundid	tulemused	Kui ≥90% elupaikade seisund on sama või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	sihtkaitsevööndi kaitsereežiim; pärandniitudel on üka maaomanik (riik); väike külastussurve	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	30% luhtadest, mis pole hoolduses, seisund on ilmselt halvenenud	eksperdiarvamus	poolloodusliku koosluse seisund hoolduse lakkamisel algul halveneb, kuid ajapikku hakkab koosluse looduslikkus suurenema ja koosluse seisund nüüd juba looduslikuna paranema; (hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on hea või paranenud	ELME	hea (7,63 palli 10-palli skaalal)
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on hea või paranenud	ELME	hea (78,96 palli 100-palli skaalal)
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS	kalapüügirikumised (alamõdulise kala püüdmine); jäätmetealased rikkumised (suurema hulga kalajäänuste koondatult loodusesse jätmine); tõkkepuu lõhkumine kaitseala südamesse ja jõeäärde sõitmiseks
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Ei, rikkumistel ja/või selle tagajärgedel ei ole teadaolevaid (olulisi) mõjusid kaitseväärtustele	RT, OKAS, eksperdiarvamus	jõe elupaigatüüp ega jõega seotud elustik (saarmas, paks jõekarp) ei ole seni kaitseala kaitseväärtuseks (saarmas on loodusala kaitseväärtuseks); (hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kaitsekorra muutmine on kavas/tööplaanis ette nähtud, kuid sellega pole veel alustatud	eksperdiarvamus	alustatud on saarma lisamisega kaitseala kaitseväärtuste hulka (saarmas on juba varasemast loodusala kaitseväärtus), kuid muud puudused kaitse-eeskirjas jäävad praegu ilmselt ära parandamata; (hindaja arvamus)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei, kaitse-eesmärkide muutmine on kavas/tööplaanis ette nähtud, kuid sellega pole veel alustatud	eksperdiarvamus	alustatud on saarma lisamisega kaitseala kaitseväärtuste hulka (saarmas on juba varasemast loodusala kaitseväärtus), kuid muud loodusväärtused (nt lendorav, paks jõekarp, võimalik elupaigatüüp jõed ja ojad (3260) jäävad praegu ilmselt lisamata; (hindaja arvamus)
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	K-E näeb vajaliku tegevusena ette (§ 6 lg 2) metsakoosluste kujundamise vastavalt kaitse-eesmärgile ja loodusliku veerežiimi taastamise, kuid praeguse sõnastuse järgi ei vaja need tegevused kaitseala valitseja kooskõlastust	eksperdiarvamus	metsakoosluse kujundamise ja loodusliku veerežiimi taastamise sildi all võib tahtmatult või tahtlikult kaitseala seisundit oluliselt kahjustada; (hindaja arvamus)

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	92	66	71,7%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	12	7	58,3%
Survetegurid (planeerimine)	9	8	88,9%
Eesmärgid (planeerimine)	9	9	100,0%
Meetmed (planeerimine)	9	7	77,8%
Sisendid (rakendamine)	9	4	44,4%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	18	9	50,0%
Tulemused (väljundid)	17	13	76,5%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	39	31	79,5%
Rakendamine	15	10	66,7%
Väljundid	35	22	62,9%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealaseid eesmärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate = U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown = XX